

Synpunkter på samrådsförslag RUFFS 2050

Diarienumr. TRN 2016-0047

Stockholms läns Bildningsförbund är folkbildningens intresseorganisation i Stockholms län, och medlemmar är folkhögskolor, studieförbund samt Regionbiblioteket.

Inledning

Folkbildningen kan ses som civilsamhällets metod för att åstadkomma samhällsförändringar och för att ge invånarna de kunskaper som behövs för att kunna vara delaktiga i samhällsbygget. Det är inbyggt i folkbildningens idé att den förändras över tiden, i takt med att människors och samhällets behov skiftar. Det gäller såväl ämnen som arbetsformer.

Folkbildningsarbetet sker i studieförbund, med främst studiecirklar och olika kulturverksamheter, samt inom folkhögskolor, med både långa och korta kurser och kulturaktiviteter. Samarbete sker ofta med olika folkrörelser, föreningar och organisationer. Bibliotek finns i alla länets kommuner. Deras uppdrag är mångfacetterat och anpassas utifrån lokalsamhällets behov och förutsättningar.

Folkbildningen är ett viktigt nav för samhället, både genom att utgöra mötesplatser för människor och föreningar i studieförbundens och folkhögskolornas lokaler och på biblioteken, men också genom att man tillhandahåller folkbildningens speciella metoder och pedagogik.

Studieförbunden har också en viktig roll för demokratin genom att man samlar en stor del av civilsamhället bland sina samarbets- och medlemsorganisationer och stöttar dem genom att vara en pedagogisk utvecklingsresurs.

Så många invånare som möjligt, och i synnerhet de som fått minst, ska ges tillgång till folkbildningen. För det krävs både en infrastruktur och tillgänglighet för alla, oavsett språk, bakgrund, funktionsvariationer etc. Folkbildningen kan utjämna orättvisor genom att ge många möjlighet till kunskap och bildning oavsett bakgrund, och därigenom ge människor egenmakt.

Fri folkbildning som ser var samhället brister och som ger röst åt dem som annars inte hörs är en grundsten i vårt demokratiska samhälle. För att kunna vara fri behöver folkbildningen möjlighet till långsiktig finansiering fri från snäv styrning.

Ta till vara på civilsamhället

Det ideella engagemanget är stort och viktigt, lika mycket för dem som utför ideellt arbete som för mottagare av ideella insatser. Civilsamhället är i sig en demokratiskapare som ger möjlighet till engagemang, egenmakt och social mobilisering.

Enligt Ersta Sköndals befolkningsstudie var drygt hälften av svenskarna ideellt engagerade under 2014 och la i genomsnitt 15 timmar i månaden på sitt ideella engagemang. Det är troligt att dessa siffror växte under 2015 med tanke på den enorma kraft som så många, inte minst i Stockholm, la på att ge människor som flytt till Sverige ett bra mottagande.

Om alla ideella krafter försvinna skulle samhället utarmas på så många sätt. För att civilsamhällets kunskap och erfarenheter ska kunna tas tillvara måste vi som verkar inom den ideella sektorn involveras i samtal och beslutsprocesser. Civilsamhället ser ofta utmaningarna tidigt och har många gånger idéer om lösningar. Strukturer för dialog mellan alla delar av civilsamhället och offentliga aktörer behöver utvecklas ytterligare. Som hjälpmedel kan Europeisk kod för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocesser <http://www.mucof.se/publikationer/europeisk-kod-ideburna-organisationers-medverkan-i-beslutsprocessen> användas.

Visionen

Stockholmsregionen ska vara Europas mest attraktiva storstadsregion -

Detta är en bra vision, men ska den kunna uppnås är det viktigt att inte glömma rummet mellan arbete och hemmet. Människors fritid är viktig, och för en långsiktigt hållbar region att leva i krävs att det förutom boende och arbete finns en meningsfull fritid.

Mål och delmål

De övergripande målen fram till 2050 är bra och inkluderar viktiga områden.

Delmålen som ska uppnås 2030 är viktiga för att inte tappa fokus eller tempo, och gör de övergripande målen mer begripliga och tydliga. Och att peka ut några konkreta, uppföljningsbara mål är nödvändigt.

Dock saknas delmål kring människors tillgång till kultur och en meningsfull fritid och människors upplevda trygghet och mående. Närhet till natur finns som ett mål, men övrigt av det som sker i människors vardag, utöver arbete o studier, saknas.

Samrådsförslaget har perspektivet stat/landsting, individ och näringsliv. Som folkbildningsorganisation och civilsamhällesaktör känner vi inte igen oss i förslaget. Studieförbund, folkhögskolor, bibliotek, föreningar, nätverk och andra ideella krafter utgör ett kitt i samhället som bidrar till trygghet, sammanhang, folkhälsa, engagemang och demokrati.

Prioriterade åtgärder

Det beskrivs tre prioriterade åtgärder under 2018 – 2026 - de fokuserar främst på kollektivtrafik, tillväxten och miljön. Här saknar vi människan, kulturen och livskvaliteten i övrigt här.

Vi har synpunkter kring två av de prioriterade åtgärderna.

Knyt ihop regionen och bygg tätt, varierat och kollektivtrafknära

Mötesplatser har olika karaktär därför är det viktigt att vid byggplanering redan från start tänka in naturliga mötesplatser, stopp där människor kan mötas spontant och oorganiserat eller mer planerat, och uterum som inbjuder till samtal och möten. Även lokala och lättillgängliga möteslokaler att samlas i behövs. Civilsamhället har svårt att verka lokalt, överallt, om inte lokaler finns. Genom att bidra till och möjliggöra mötesplatser främjas värden såsom socialt kapital, social hållbarhet och inkludering.

Folkbildningen vill och kan vara en lokal kraft - i förorten, på landsbygden, i skärgården - men det kräver lokaler. Folkbildningens organisationer är möjliggörare för många lokala organisationer och föreningar och strävar efter att vara en mötesplats för föreningar och medborgare.

I planerandet och byggandet av nya områden är tillgång till bibliotek en aspekt som bör finnas med.

Stärk konkurrenskraften med smart, grön och inkluderande tillväxt

I texten står det *Offentlig sektor, akademi och näringsliv behöver arbeta mer tillsammans* – här saknas den ideella sektorn/civilsamhället! Både studieförbund och folkhögskolor bidrar inom detta område till exempel vad gäller den digitala kompetensen, språkutbildning och validering samt matchning på arbetsmarknaden. Folkbildningen kan skraddarsy kurser och utbildningar inom de områden som behövs. Biblioteken arbetar idag med att stärka digital kompetens och öka den digitala delaktigheten.

Den rumsliga strukturen

Vilka är de viktigaste vägvalen för regionen kopplat till den rumsliga strukturen?

Det viktigaste är att bryta segregationen. För att göra det måste vi länka ihop de olika delarna (förorter, samhällen, orter, glesbygd) i länet. Dels rent fysiskt, men även genom samarbeten och nätverkande.

Tillgång till kollektivtrafik är en viktig faktor för att komma utanför sitt närområde. Att länka ihop olika områden och sprida ut utbudet av bibliotek, mötesplatser, folkhögskolor, studieförbund, kultur, civilsamhälle och så vidare. Alla måste ha möjlighet att röra sig i länet oavsett ekonomi.

Att bidra till ökat valdeltagande - vilket folkhögskolor och studieförbund gör många insatser kring.

Att gemensamt sträva efter uppsatta mål vad gäller hållbarhetsaspekter. För det behöver olika verksamheter korsbefrukta varandra och samverka främjas. En viktig insats blir också att titta på befintlig forskning och omsätta den i praktik. Folkbildningens metoder är oslagbara vad gäller att sprida medvetenhet och kunskap om ekologisk hållbarhet. Vi är en resurs att räkna med vad gäller ökad kunskap i hållbarhetsfrågor.

Att främja lokal utveckling - lokala initiativ, av invånarna själva, vilket leder till egenmakt och mänskligt växande. Kommunerna måste främja civilsamhället bland annat genom ökad tillgång till mötesplatser. Genom att satsa på civilsamhället ökar social hållbarhet och lokal sammanhållning vilket även ger ökad trygghet.

Att ta tillvara på alla erfarenheter och kunskaper genom att exempelvis se flerspråkighet som en rikedom.

En attraktiv region är en region utan orättvisor.

RUFS 2050 som regionens gemensamma kontrakt

Vad krävs för att det som beskrivs i planen ska bli verklighet?

Att så många olika aktörer som möjligt blir involverade i framtagandet av planen. Och sedan får en bra genomgång av den när den väl är antagen. Att känna sig delaktig är avgörande för att kunna och vilja förverkliga planen.

Vad krävs för att planen ska fungera som utgångspunkt för ert övergripande arbete och de beslut som ni ska fatta i er organisation?

Att den blir begriplig och överskådlig, då lättare att ta sig an den, Viktigt att känna att "den berör även oss", inte någon annan på andra nivåer etc. Civilsamhället i allmänhet och folkbildningen i synnerhet måste bli mer synlig i RUFS: en för att den ska kännas angelägen.

Hur ska er organisation bidra till genomförandet av den kommande planen?

Länsbildningsförbundet ska ytterligare ta fasta på det regionala perspektivet. Folkbildningen i länet ska arbeta för att finnas tillgängliga för många/alla. För att göra det behöver vi veta vilka som nås/inte nås av folkbildningen idag, såväl studieförbund och folkhögskolor som biblioteken.

Vi kan bli bättre på att synliggöra det vi gör och på att samverka sinsemellan för att stärka insatserna för och med invånarna i Stockholms län ytterligare. Vi kan även bidra till ökat samarbete mellan aktörer i civilsamhället och mellan olika aktörer generellt i lokalsamhället.

Människan är i fokus i folkbildningens verksamheter. Vi kan bidra med kunskap och förståelse om mellanmänniska relationer, interkulturella förhållningssätt och mänskliga rättigheter.

Länsbildningsförbundet bidrar till ökad kännedom om de gemensamma målen för olika aktörer inom folkbildning.

För att skapa en trygg, attraktiv, inkluderande stockholmsregion behöver vi sätta människan i fokus och se bortom ekonomisk tillväxt. Folkbildningen och civilsamhällets aktörer vill alltid sätta människor främst, och är en viktig resurs att ta till vara i strävan att skapa det Stockholms län vi vill leva i.

Stockholm 2016-09-30
Stockholms läns Bildningsförbund

På uppdrag av styrelsen;
Hanna Schubert
Cecilia Bengtsson
Maria Carlsson